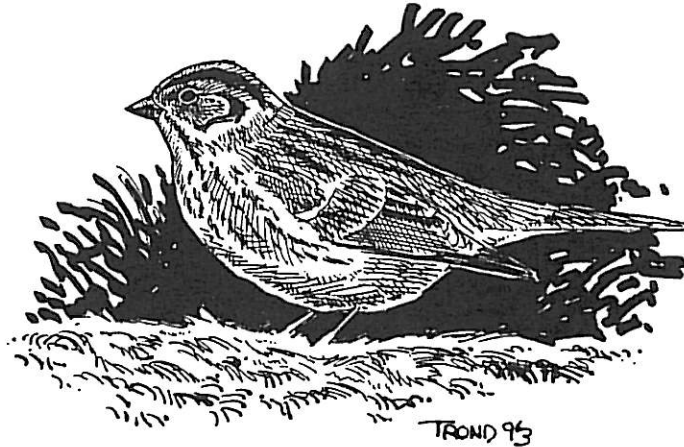

Dvergspurv *Emberiza pusilla*

Global utbredelse

Dvergspurven er vidt utbredt i de nordøstlige palearktiske områdene. Den finnes helt nord i Fennoskandia og gjennom taigaen i Sibir øst til Beringhavet. I Finland er arten sjelden, men hekker fåtallig i nord, samt sør til Bottenvika (Hyytiä m.fl. 1983). Fra Nord-Sverige er noen hekkefunn kjent.

Norsk utbredelse og habitatvalg

Dvergspurven er i Norge bare påvist hekkende i Finnmark. Sør-Varanger er her kjerneområde for arten, hvor den høyst sannsynlig er årlig hekkefugl i Øvre Pasvik. Undersøkelser de siste 20 åra viser at arten hekker år om annet flere steder i Sør-Varanger, og er således registrert i Jarfjord, Skogerøya og Neidenområdet. Ellers er arten registrert hekkende i Porsanger ved Lakselva, samt sett i hekketida ved Stabburselva og i Kautokeino ved Masi. I de frodige dalene i Nord-Troms er syngende hanner sett, f.eks. 3 stk. øverst i Skibotndalen 23. juni 1987 (Strann 1989). I Sør-Norge ble en syngende hann sett på Fokstumyra 10. juni 1985 (Ree 1992).

Dvergspurven finnes både i barskogsregionen og i bjørkebeltet, men bjørk dominerer vanligvis tilholdsstedene. Den foretrekker fuktig mark, gjerne med undervegetasjon som er englignende (Swanberg 1954).

Området rundt to reir funnet ved Lakselvas utløp i 1986 var åpent og fuktig, bevokst med gras, dvergbjørk og vier og med høy bjørkeskog omkring. Selve reiret lå godt skjult i høyt gras og dvergbjørk (Øien & Øyan 1987).

Bestandsstørrelse og bestandsutvikling

Første hekkefunn ble gjort av den tyske samleren L. Schrader, som i 1849 fant et kull på 5 egg på Varanger av noe han først trodde var vierspurv. I samlingene til British Museum finnes det to egg merket 22. juni 1969 fra Øst-Finnmark. Dette er egg som ble kjøpt inn eller samlet av den kunnskapsrike kjøpmannen og fuglekjenneren A.G. Nordvi fra Mortensnes i Varangerfjorden. Eggene ble ikke artsbestemt av Nordvi, men solgt til samleren Seebohm som reiste og samlet

både i Norge og Russland. Seebohm artsbestemte så eggene (Swanberg 1954).

Første hekkefunn i Øvre Pasvik ble gjort 25.7. 1907 (Schaanning 1916). I perioden fram til 1953 foreligger ingen hekkeregistreringer. Den ornitologiske aktiviteten økte utover på 1970- og 1980-tallet, og en rekke observasjoner stammer fra denne perioden. I 1987 ble 20-25 reir registrert på strekningen Noatun-Kneppåsen, Pasvik. Arten regnes ellers som svært fåtallig hekkefugl i Øvre Pasvik (Frantzen 1988, Johannessen 1990). Hekket på Skogerøya i 1988, trolig også ved Neidenelva i 1988 og 1990 (Frantzen 1990). I 1986 ble 2 reir funnet ved Lakselva i Porsanger. De lå bare 30-40 m fra hverandre (Øien & Øyan 1987).

Det er trolig ingen vesentlig endring i hekkebestanden i Norge, når en tar hensyn til de naturlige svingningene som følge av at Norge utgjør vestgrensa for artens utbredelse. Trolig hekker mer enn 50 par i «gode år», mens den tilsynelatende ikke opptrer andre år.

Hekkebiologi

Sangperioden varer opptil en måned etter ankomst. Om dette bare gjelder hanner uten partner vites ikke (H. Dransfeld pers. medd.). Reirbygging starter umiddelbart etter ankomst, og eggene legges ultimo juni. Reiret bygges på bakken godt skjult i markvegetasjonen. Ungene forlater reiret 7-8 dager etter klekking (Ree 1992).

Trekkforhold

Dvergspurven ankommer Sør-Varanger tidlig i juni. Den forlater området i stor grad i løpet av august (H. Dransfeld pers. medd.). En kjenner ikke til hvor våre dvergspurver trekker. De viktigste vinterkvarterene finnes i deler av Himalaya, India, Indokina og Kina. Enkeltindivider observeres årlig i Vest-Europa, fortrinnsvis under høsttrekket. Den observeres således årlig fåtallig under høsttrekket i Sør-Norge. Noen få vinter- og vårobservasjoner foreligger også (Ree 1992).

Bjørn Frantzen

Dvergspurv *Emberiza pusilla*

- 3 ● Konstatert hekking
- 4 ● Sannsynlig hekking
- 5 • Mulig hekking

Detaljeringsgrad: 10 x 10 km

